Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

6. veebruar 2025 *

Eelotsusetaotlus – Euroopa Liidu finantshuvide kaitse – Määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 – Eeskirjade eiramine – Artikkel 3 – Aegumistähtaeg – Selle tähtaja pikkus ja algus – Riigisisesed õigusnormid, milles on ette nähtud viieaastane aegumistähtaeg alates eeskirjade eiramise tuvastamisest

Kohtuasjas C-42/24,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Symvoulio tis Epikrateiase (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 29. detsembri 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. jaanuaril 2024, menetluses

Emporiki Serron AE – Emporias kai Diathesis Agrotikon Proionton

versus

Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon,

Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president A. Kumin, kohtunikud I. Ziemele ja S. Gervasoni (ettekandja),

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon ja Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon, esindajad: E. Leftheriotou ja A. Vasilopoulou,

– Kreeka valitsus, esindajad: E. Leftheriotou ja A. Vasilopoulou,

– Euroopa Komisjon, esindajad: T. Adamopoulos, M. Konstantinidis ja C. Valero,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT 1995, L 312, lk 1; ELT eriväljaanne 01/01, lk 340) artikli 3 ja õiguskindluse põhimõtte tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on äriühing Emporiki Serron AE – Emporias kai Diathesis Agrotikon Proionton (edaspidi „äriühing Emporiki Serron“) ning Ypourgos Anaptyxis kai Ependyseon (arengu ja investeeringute minister, Kreeka) ja Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon (maaelu arengu ja toiduainete minister, Kreeka) ning mis puudutab selle äriühingu poolt toorpuuvilla ostmiseks ja lõugutamiseks saadud rahalise toetuse tagasinõudmist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 2988/95 kolmandas põhjenduses on märgitud:

„[…] tuleb […] võidelda igasuguse [Euroopa Liidu] finantshuve kahjustava tegevuse vastu mis tahes alal“.

4 Määruse artiklis 1 on sätestatud:

„1. [Liidu] finantshuvide kaitsmiseks võetakse käesolevaga vastu üldised eeskirjad [liidu] õiguse suhtes toimunud eeskirjade eiramise ühtse kontrolli ning haldusmeetmete ja -karistuste kohta.

2. „Eeskirjade eiramine“ tähendab [liidu] õiguse mis tahes sätte rikkumist ettevõtja tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või kahjustaks [liidu] üldeelarvet või [selle] juhitavaid eelarveid kas otse [liidu] nimel kogutud omavahenditest laekunud tulu vähenemise või kaotamise või põhjendamatu kuluartikli tõttu.“

5 Määruse artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Aegumistähtaeg menetluste algatamiseks on neli aastat, alates artikli 1 lõikes 1 osutatud eeskirjade eiramise toimepanekust. Valdkondade eeskirjades võib sätestada lühema ajavahemiku, mis aga ei või olla vähem kui kolm aastat.

Jätkuvate või korduvate eeskirjade eiramiste korral hakatakse aegumistähtaega arvestama päevast, mil eiramine lõpeb. Mitmeaastaste programmide korral ei aegu asi mingil juhul enne programmi täielikku lõpetamist.

Menetluste aegumistähtaeg katkeb, kui pädev asutus teatab kõnealusele isikule eiramisega seotud juurdluse või kohtumenetluse algatamisest. Aegumistähtaega hakatakse arvestama pärast iga katkestust uuesti.

Asi aegub lõplikult päeval, mil kahekordse aegumistähtajaga võrdne ajavahemik saab läbi, ilma et pädev asutus oleks määranud karistust, välja arvatud juhul, kui haldusmenetlus on peatatud vastavalt artikli 6 lõikele 1.

2. Halduskaristuse otsuse täitmiseks on aega kolm aastat. See ajavahemik algab lõpliku otsuse langetamise kuupäevast.

Katkemist ja peatamist reguleeritakse vastavate siseriikliku õiguse sätetega.

3. Liikmesriikidele jääb võimalus kohaldada käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatust pikemat ajavahemikku.“

Kreeka õigus

6 Seaduse nr 2362/1995 avaliku sektori raamatupidamise, riigi kulude kontrolli ja muude sätete kohta (Nómos 2362/1995 peri Dimosiou Logistikou, eleghou ton dapanon tou kratous kai alles diatakseis) (*FEK A’* 247/27.11.1995) artiklis 102 „Põhjendamatute maksete tagasinõudmine“ on sätestatud:

„Füüsilistele või juriidilistele isikutele ja asutustele [liidu] poliitika raames riiklikest või [l]iidu vahenditest makstud rahalised vahendid, abi või toetused nõuab riik tagasi, kui pädevad asutused tuvastavad, et need on makstud põhjendamatult või ebaseaduslikult.

Need sätted kehtivad ka kuni käesoleva seaduse jõustumiseni makstud summade suhtes.

Sel alusel tagasinõutud summad loetakse riigieelarvest laekuvateks tuludeks ja need nõutakse sisse vastavalt kehtivale riigitulude sissenõudmise seadustikule.

Sel juhul kohaldatakse ka kehtivaid sätteid, mis käsitlevad haldus-, sunni- ja kohtumeetmete võtmist riigi tulude sissenõudmiseks.“

7 Selle seaduse artiklis 103 „Riigi nõuete aegumistähtaeg“ on ette nähtud:

„Eelmises artiklis osutatud summade tagasinõudmine aegub viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil põhjendamatu või ebaseaduslik tagasinõudmisele kuuluv makse tuvastati, kui [liidu] õiguses ei ole sätestatud teisiti.

Tagasinõutud summade suhtes kehtib kahekümneaastane aegumistähtaeg, kui [liidu] õiguses ei ole sätestatud teisiti.

Käesoleva seaduse aegumistähtaja peatamist, katkemist ja mõju käsitlevaid sätteid, mida kohaldatakse riigi nõuete suhtes, kohaldatakse *mutatis mutandis* käesolevas artiklis nimetatud nõuete suhtes, kui [liidu] õiguses ei ole sätestatud teisiti.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

8 Äriühing Emporiki Serron sai 2001. aastal Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondist (EAGGF) ajavahemikuks 2000–2001 rahalist toetust toorpuuvilla ostmiseks ja lõugutamiseks. Ta lõpetas oma tegevuse ja likvideeriti 2001. aasta juunis.

9 Äriühingu Emporiki Serron asukohas toimus 4. ja 5. juulil 2006 ning 31. oktoobrist kuni 2. novembrini 2006 kontroll. Kontrolli käigus selgus, et ta ei olnud registreerinud 3618 toorpuuvilla palli müüki, mis vastas üle 750 000 kilogrammile toorpuuvillale.

10 Maaelu arengu ja toiduainete minister tegi 14. juulil 2009 otsuse nõuda tagasi äriühingule Emporiki Serron makstud toetus summas 322 568,90 eurot koos intressidega, mis vastavad eespool nimetatud 3618 toorpuuvilla pallile.

11 Trimeles Dioikitiko Protodikeio Athinon (Ateena kolmest kohtunikust koosnev halduskohus, Kreeka), kellele äriühing esitas selle otsuse peale kaebuse, tühistas otsuse põhjendusel, et ei järgitud määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud nelja-aastast aegumistähtaega. Nimetatud kohus leidis nimelt, et seaduse nr 2362/1995 artikkel 103 on osas, milles selles loetakse aegumistähtaja alguseks kuupäeva, mil eeskirjade eiramine tuvastati, mitte – nagu on ette nähtud määruse nr 2988/95 artiklis 3 – kuupäeva, mil eeskirjade eiramine toime pandi, vastuolus viimati nimetatud artikliga. Seetõttu jättis ta seaduse nr 2362/1995 artikli 103 kohaldamata.

12 Trimeles Dioikitiko Efeteio Athinon (Ateena kolmest kohtunikust koosnev teise astme halduskohus, Kreeka), kellele Kreeka riik esitas apellatsioonkaebuse, tühistas esimese astme kohtu otsuse. Nimetatud kohus leidis nimelt, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõige 3 võimaldab vastu võtta sellise sätte nagu seaduse nr 2362/1995 artikkel 103. Ta leidis, et viimati nimetatud artikli kohaselt hakkas aegumistähtaeg kulgema 29. novembril 2006, mil maaelu arengu ja toiduainete ministeeriumi kontrolör koostas oma aruande. Ta järeldas sellest, et toetuse tagasinõudmise otsuse kuupäeval ehk 14. juulil 2009 ei olnud riigisisese õiguse alusel kohaldatav viieaastane aegumistähtaeg möödunud. Seetõttu leidis ta, et rahalist toetust oli makstud alusetult.

13 Äriühing Emporiki Serron esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Symvoulio tis Epikrateiasele (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), Dioikitiko Efeteio (teise astme halduskohus) otsuse peale kassatsioonkaebuse, väites, et Elegktiko Synedrio (Kreeka kontrollikoda) oli valinud lahenduse, mis on vastuolus lahendusega, mis tehti kohtuasjas, milles vaidlustati finantskorrektsiooni otsuse õiguspärasus.

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et seejärel otsustas Elegktiko Synedrio (kontrollikoda) täiskogus, et seaduse nr 2362/1995 artikkel 103 on kooskõlas määruse nr 2988/95 artikliga 3 ning proportsionaalsuse ja õiguskindluse põhimõttega, kuna eeskirjade eiramise kuupäeva ja sellega seotud tagasinõudmise haldusmenetluse lõpetamise vahelise ajavahemiku kogukestus on mõistlik ning see kestus ei ületa selle määruse artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus ette nähtud absoluutset aegumistähtaega.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et tema menetluses olevas kohtuasjas kõne all olev eeskirjade eiramine leidis aset hiljemalt 20. või 30. juunil 2001, mistõttu 2006. aasta juulis toimunud esimese kontrolli ajaks oli määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud nelja-aastane aegumistähtaeg, kui see oli kohaldatav, juba möödunud.

16 Neil asjaoludel otsustas Symvoulio tis Epikrateias (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 2988/95 artikliga 3 ja õiguskindluse üldpõhimõttega on kooskõlas selline riigisisene õigusnorm nagu seaduse [nr 2362/95] artikkel 103, milles ei ole mitte üksnes ette nähtud viieaastane aegumistähtaeg ettevõtjatele põhjendamatult makstud [toetuse] tagasinõudmiseks pärast nende tegevust või tegevusetust, mis kahjustab või võib kahjustada [liidu] üldeelarvet või nende hallatavaid eelarveid, vaid on määratud ka selle tähtaja alguseks aeg, mil tehakse kindlaks, et toetust on makstud põhjendamatult või ebaseaduslikult ja et see tuleb tagasi nõuda, mitte aga selle eeskirjade eiramise toimepaneku aeg?

2. Kui riigisisestes õigusnormides on ette nähtud määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 3 kohaselt aegumistähtaeg, mis on pikem kui selle määruse artikli 3 lõikes 1 sätestatud nelja-aastane aegumistähtaeg, siis kas artikli 3 lõike 1 neljandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et selles on ette nähtud maksimaalselt kaheksa-aastane aegumistähtaeg põhjendamatult või ebaseaduslikult makstud toetuse tagasinõudmiseks alates eeskirjade eiramise toimepanemisest, või nii, et selles on kehtestatud maksimaalne aegumistähtaeg, mis on kaks korda pikem kui riigisiseses õiguses sätestatud pikim aegumistähtaeg?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav ja teisele küsimusele vastatakse, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 viimase lõigu sätteid tuleb tõlgendada nii, et neis on ette nähtud maksimaalne aegumistähtaeg, mis on kaks korda pikem kui riigisiseses õiguses sätestatud pikim aegumistähtaeg, siis esitatakse Euroopa Kohtule lisaks küsimus, et juhul, kui riigisisestes õigusaktides on ette nähtud pikem aegumistähtaeg kui määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud aegumistähtaeg ja samal ajal määratakse selle tähtaja arvutamise alguspunktiks eeskirjade eiramise tuvastamise hetk, siis kas maksimaalset aegumistähtaega hakatakse arvestama alates eeskirjade eiramise toimepanekust või selle tuvastamisest?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

17 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikeid 1 ja 3, võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet, tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on kehtestatud viieaastane aegumistähtaeg, mis hakkab kulgema kuupäevast, mil liikmesriigi ametiasutused tuvastasid selle määruse sätete alusel eeskirjade eiramise.

18 Kõigepealt tuleb meenutada, et nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, on määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 1 osutatud aegumistähtaeg kohaldatav nii neile eiramistele, mille eest on ette nähtud halduskaristus määruse artikli 5 tähenduses, kui ka sellistele eiramistele nagu põhikohtuasjas arutusel olev eeskirjade eiramine, mille suhtes on võetud haldusmeede, mis seisneb põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmises, nagu on sätestatud määruse artiklis 4 (2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

19 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb selleks, et kindlaks määrata, milline ulatus on liidu õigusnormidel, käesoleval juhul määruse nr 2988/95 artikli 3 lõigetel 1 ja 3, võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet, arvesse võtta nii nende sõnastust, konteksti kui ka eesmärke (6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

20 Artikli 3 sõnastuse kohta tuleb märkida, et selle artikli lõike 1 esimeses ja teises lõigus on menetluste algatamiseks ette nähtud aegumistähtaeg, mis on neli aastat alates eeskirjade eiramise toimepanekust või jätkuvate või korduvate eiramiste korral alates päevast, mil eeskirjade eiramine lõpeb, täpsustades samas, et valdkondade eeskirjades võib ette näha lühema aegumistähtaja, mis ei või olla lühem kui kolm aastat.

21 Lisaks tuleb meenutada, et määruse nr 2988/95 artikli 1 lõikes 2 on mõiste „eeskirjade eiramine“ määratletud kui liidu õiguse mis tahes sätte rikkumine ettevõtja tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või võib kahjustada liidu üldeelarvet või tema juhitavaid eelarveid.

22 Määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 3 on omakorda sätestatud, et „[l]iikmesriikidele jääb võimalus kohaldada artikli 3 lõigetes 1 ja 2 sätestatust pikemat ajavahemikku“. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et selline tähtaeg võib tuleneda juba enne nimetatud määrust kehtinud riigisiseste õigusnormide või sellest hilisemate uute riigisiseste sätete kohaldamisest (vt selle kohta 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 Artikli 3 lõike 3 kohaselt on liikmesriikidel ulatuslik kaalutlusõigus nende pikemate aegumistähtaegade kehtestamisel, mida nad kavatsevad vajaduse korral kohaldada, tingimusel et nad järgivad liidu õiguse üldpõhimõtteid, mille hulka kuulub ka proportsionaalsuse põhimõte (vt selle kohta 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punktid 64 ja 72 ning seal viidatud kohtupraktika).

24 Selle põhimõtte järgimine tähendab konkreetselt, et pikema riigisisese aegumistähtaja kohaldamine määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 3 alusel ei lähe ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik liidu finantshuvide kaitse eesmärgi saavutamiseks (vt selle kohta 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Seega on Euroopa Kohus käesolevale kohtuasjale ülekantavate põhjendustega juba möönnud, et selline viieaastane aegumistähtaeg, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei tohi minna ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik selleks, et riigi ametiasutused saaksid menetleda liidu eelarvet kahjustavaid eeskirjade eiramisi, ning ta järeldas, et kuivõrd see tähtaeg on vaid ühe aasta võrra pikem kui määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg, siis on selline tähtaeg proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas (vt selle kohta 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 74).

26 Euroopa Kohus ei ole seevastu tänaseni võtnud seisukohta küsimuses, kas määruse nr 2988/95 artikli 3 lõige 3 lubab liikmesriikidel teha erandi selle määruse artikli 3 lõike 1 esimeses ja teises lõigus ette nähtud aegumistähtaja algusest, nähes ette, et see tähtaeg hakkab kulgema kuupäevast, mil liikmesriigi ametiasutused tuvastavad nimetatud määruse sätete rikkumise.

27 Sellega seoses nähtub määruse nr 2988/95 artikli 3 lõigete 1 ja 3 sõnastusest endast, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 20 ja 22, et seda sätet kehtestades soovis liidu seadusandja üksnes võimaldada liikmesriikidel pikendada aegumistähtaega võrreldes määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikes 1 sätestatuga, välistades selle tähtaja alguse mis tahes muutmise.

28 See tõlgendus, mis põhineb kõnealuste sätete sõnastusel, on kooskõlas nende sätete kontekstiga ja nendega taotletavate eesmärkidega.

29 Seoses sellega tuleb meenutada, et määrusega nr 2988/95 võetakse selle artikli 1 kohaselt – ja nagu nähtub ka määruse kolmandast põhjendusest – vastu „üldised eeskirjad [liidu] õiguse suhtes toimunud eeskirjade eiramise ühtse kontrolli ning haldusmeetmete ja -karistuste kohta“, et „võidelda igasuguse [liidu] finantshuve kahjustava tegevuse vastu mis tahes alal“ (2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

30 Sellega seoses on Euroopa Kohus juba otsustanud, et liikmesriigi ametiasutusel lasub tema poolt liidu eelarvest tehtavate maksete õiguspärasuse kontrollimisel üldine hoolsuskohustus, mis tähendab, et liikmesriigid peavad võtma meetmeid, et eeskirjade eiramised viivitamatult kõrvaldada (vt analoogia alusel 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, punkt 67).

31 Neil asjaoludel aitaks nõustumine sellega, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 esimeses ja teises lõigus ette nähtud tähtaeg hakkab kulgema alles hetkest, kui ametiasutus on eiramised tuvastanud, teataval viisil kaasa ametiasutuste teatavale inertsusele osutatud eiramiste menetlemisel, asetades ettevõtjad samas ühelt poolt pikaks ajaks õiguslikult ebakindlasse olukorda ja teiselt poolt ohtu, et neil ei ole selle perioodi lõppedes enam võimalik esitada tõendeid kõnealuste tehingute õiguspärasuse kohta (vt analoogia alusel 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Põhimõttelisemalt tuleb meenutada, et õiguskindluse põhimõttega on põhimõtteliselt vastuolus see, kui ametiasutused saavad õigusvastase olukorra lõpetamiseks oma pädevust lõputult kasutada (vt selle kohta 27. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Hispaania (teabe esitamise kohustus maksustamise valdkonnas), C-788/19, EU:C:2022:55, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika). Aegumistähtaja algusena selle kuupäeva kehtestamine, mil riigisisesed ametiasutused eiramise tuvastavad, läheks aga vastuollu institutsiooni edendatava eesmärgiga seoses määruse nr 2988/95 rikkumiste aegumise mehhanismiga. Selline valik võimaldaks nimelt neil ametiasutustel tegutseda ajaliste piiranguteta seoses kuupäevaga, mil rikkumine on tuvastatud või mil see lõpetati, millega kaasneb tegelikkuses oht, et aegumist eiratakse.

33 Asjaolu, et liidu õigus, täpsemalt määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 neljas lõik, piirab riigisiseste ametiasutuste tegevust absoluutse aegumistähtajaga, mis võrdub selle määruse artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud kahekordse aegumistähtajaga, ei luba liikmesriikidel loobuda viimati nimetatud aegumistähtaja järgimisest, võttes aluseks sellise alguspunkti, mille tõttu see jääks täielikult sisutühjaks.

34 Sellest järeldub, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikega 3, võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet, on vastuolus, kui liikmesriigid teevad erandi selle määruse artikli 3 lõike 1 esimeses ja teises lõigus ette nähtud aegumistähtaja algusest, kusjuures alguspunktiks jääb igal juhul viimati nimetatud sätete alusel kindlaks määratud eeskirjade eiramise toimepaneku kuupäev või korduva või jätkuva eeskirjade eiramise korral rikkumise lõppemise kuupäev. Kuupäev, mil liikmesriigi ametiasutused

saavad teada või tuvastavad eeskirjade eiramise, ei mõjuta järelikult aegumistähtaja kulgema hakkamist (vt analoogia alusel 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, punkt 67).

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on põhikohtuasjas kõne all olevate riigisiseste õigusnormide sõnastust arvestades kindlaks teha, kas eelmises punktis nimetatud nõude täitmise saab tagada riigisisese õiguse liidu õigusega kooskõlas oleva tõlgendamise raames või – sellise võimaluse puudumisel – kas see tähendab nende sätete täielikku või osalist kohaldamata jätmist.

36 Seoses sellega tuleb täpsustada, et kooskõlalise tõlgendamise nõue hõlmab liikmesriigi kohtute, sh viimase astme kohtute kohustust muuta vajaduse korral väljakujunenud kohtupraktikat, kui see põhineb riigisisese õiguse tõlgendusel, mis on liidu õigusega vastuolus. Seetõttu ei saa liikmesriigi kohtu kehtiv seisukoht olla, et tal ei ole võimalik tõlgendada riigisisese õiguse sätet kooskõlas liidu õigusega ainuüksi seetõttu, et teised kohtud on tõlgendanud seda sätet viisil, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas, või seetõttu, et liikmesriigi pädevad asutused seda sellisel viisil kohaldavad (7. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Eeltoodust tuleneb, et esimesele küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõikeid 1 ja 3, võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet, tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on kehtestatud artikli 3 lõikes 1 ette nähtust pikem aegumistähtaeg, tingimusel et järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet. Nende sätetega on seevastu vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on ette nähtud, et aegumistähtaeg hakkab kulgema kuupäevast, mil liikmesriigi ametiasutused tuvastasid selle määruse sätete alusel eeskirjade eiramise.

Teine küsimus

38 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 neljandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik on kasutanud selle määruse artikli 3 lõikes 3 antud võimalust näha ette pikem aegumistähtaeg, kui on ette nähtud nimetatud määruse artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus, siis tuleb artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus kehtestatud absoluutset aegumistähtaega arvutada lähtuvalt sellest pikemast aegumistähtajast või sama määruse artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtajast.

39 Määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus on kehtestatud absoluutne ülempiir, mida kohaldatakse eeskirjade eiramise suhtes menetluse algatamise aegumistähtajale, ja asi aegub lõplikult päeval, mil artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud kahekordse aegumistähtajaga võrdne ajavahemik saab läbi, ilma et pädev asutus oleks määranud karistust, välja arvatud juhul, kui haldusmenetlus on peatatud vastavalt selle määruse artikli 6 lõikele 1 (11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, punkt 63).

40 See absoluutne aegumistähtaeg aitab kaasa ettevõtjate õiguskindluse tugevdamisele, hoides ära seda, et eeskirjade eiramise osas menetluse algatamise aegumistähtaega on tähtaega katkestavate korduvate toimingutega võimalik lõputult pikendada (vt selle kohta 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, punkt 64).

41 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et kui määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 3 alusel on kohaldatav pikem riigisisene aegumistähtaeg, lõpeb selle määruse artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus ette nähtud absoluutne aegumistähtaeg igal juhul sellel päeval või selle ajavahemiku jooksul, mis võrdub pikema aegumistähtaja kahekordse pikkusega (vt selle kohta 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Glencore Céréales, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 71).

42 Eeltoodust tuleneb, et teisele küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 neljandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik on kasutanud selle määruse artikli 3 lõikes 3 antud võimalust näha ette pikem aegumistähtaeg kui nimetatud määruse artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud nelja-aastane aegumistähtaeg, siis tuleb artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus kehtestatud absoluutset aegumistähtaega arvutada lähtuvalt sellest pikemast aegumistähtajast.

Kolmas küsimus

43 Võttes arvesse esimesele ja teisele küsimusele antud vastuseid, ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

1. **Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta artikli 3 lõikeid 1 ja 3, võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet, tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on kehtestatud artikli 3 lõikes 1 ette nähtust pikem aegumistähtaeg, tingimusel et järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet. Nende sätetega on seevastu vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on ette nähtud, et aegumistähtaeg hakkab kulgema kuupäevast, mil liikmesriigi ametiasutused tuvastasid selle määruse sätete alusel eeskirjade eiramise.**

2. **Määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 neljandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik on kasutanud selle määruse artikli 3 lõikes 3 antud võimalust näha ette pikem aegumistähtaeg kui nimetatud määruse artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud nelja-aastane aegumistähtaeg, siis tuleb artikli 3 lõike 1 neljandas lõigus kehtestatud absoluutset aegumistähtaega arvutada lähtuvalt sellest pikemast aegumistähtajast.**

Allkirjad